Touretteův syndrom: nemoc, kterou zřejmě trpěl Mozart

iDNES.cz, ima
5. prosince 2008 6:00

Možná jste si jich někdy všimli. Jsou nápadní zvláštními trhavými pohyby, grimasami nebo podivnými zvukovými projevy. Tito lidé pravděpodobně trpí onemocněním, se kterým se podle historiků a lékařů potýkal také W. A. Mozart nebo spisovatel Charles Dickens. Jmenuje se Touretteův syndrom.

Touretteův syndrom je vrozené neurologicko-psychiatrické onemocnění, způsobené vrozeným postižením hlubokých částí mozku, takzvaných bazálních ganglií. Je v podstatě nevyléčitelný.

Neodbytné tiky

Porucha se projevuje především tiky. Mezi nejčastější patří mrkání, škubání hlavou a končetinami, různé grimasy a mimické záškuby. Tiky však mohou mít i zvukovou podobu, což se projevuje například chrochtáním, posmrkáváním, mručením, hekáním, vydáváním skřeků nebo pískáním. Lidé s Touretteovým syndromem také často vykřikují různá slova a nekontrolovaně opakují určité věty, které nemusejí dávat smysl.

V některých případech se jedná o vykřikování obscénních slov, a tak lidé s Touretteovým syndromem často vyvolávají zděšené a znechucené reakce okolí. Koprolálií neboli nutkavým vykřikováním sprostých slov trpí podle odhadů patnáct až třicet procent pacientů s Touretteovým syndromem.

"Tyto zvukové tiky mohou mít nevhodný nebo neslušný obsah. Vyskytují se mnohokrát za den a zhoršují se při stresu. Přitom typ, intenzita a tíže tiků se může v čase měnit. Tiky předcházejí nepříjemné pocity, jimiž je pacient k provedení tiku donucen, jako třeba pálení v očích před mrknutím, ztuhnutí šíje před záškubem hlavy. Po vykonání tiku nepříjemné pocity ustoupí a nastává dočasná úleva," vysvětluje přednosta Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze Prof. MUDr. Evžen Růžička, náš přední odborník na problematiku Touretteova syndromu.

Hlava jako papiňák

Život lidí s "tourettem" není zrovna snadný. Jejich onemocnění je totiž provázeno častým neklidem, nesoustředěností, neposedností, nutkavým jednáním a myšlenkami, puntičkářstvím, prováděním různých rituálů, výbušností, ale v některých případech také agresivitou a sebepoškozováním. Někteří z nich se navíc potýkají s úzkostí a depresemi. Onemocnění bývá často spojování s obsedantně-kompulzivní poruchou, která se vyznačuje nutkavým opakováním určitých činností.

Lidé s touto nemocí zkrátka pociťují přetlak, intenzivní neodbytný pocit, který jsou prostě nuceni občas "vypustit" v podobě pohybů či zvuků. Tiky jsou sice potlačitelné vůlí, ale jenom do určité míry.

"Touretteovým syndromem trpí nejméně padesát ze sta tisíc lidí, u dětí je to celé jedno procento," upozorňuje neurolog. "Muži jsou přitom postiženi třikrát až čtyřikrát častěji než ženy."

Onemocnění se nejčastěji začíná projevovat v dětství kolem sedmého roku, nejpozději však do jedenadvaceti let. V pubertě nastává přechodné zhoršení všech příznaků. U dvaceti procent případů nemoc zcela vymizí.

Neposedný Mozart

Touretteův syndrom nesouvisí s inteligencí, ale není výjimkou, že postihuje nevšedně tvořivé a nadané osobnosti. Trpěli jím údajně hudební skladatelé W. A. Mozart a Erik Satie nebo slavný spisovatel Charles Dickens.

Podle Evžena Růžičky je většina osob s Touretteovým syndromem schopna vést plnohodnotný život. Nevyžadují přitom žádnou zvláštní péči ani léčbu, ostatní by k nim však měli přistupovat s vlídností a shovívavostí. Nejen rodiče by si měli uvědomit, že tiky nelze v žádném případě "odnaučit." V každém případě je nutný individuální přístup a velká dávka trpělivosti, protože toto onemocnění je často spojeno s poruchou počítání, čtení a psaní, ale i pozornosti.

Od roku 2001 u nás působí Asociace pacientů s Touretteovým syndromem (www.atos-os.cz) poskytující mimo jiné poradenství pacientům a jejich rodinám.

© 1998–2026 MAFRA, a. s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP. Rozmnožování obsahu pro účely automatizované analýzy textů nebo dat dle ustanovení § 39c autorského zákona je bez souhlasu MAFRA, a. s. zakázáno. Jakékoliv užití obsahu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování článků a fotografií je bez souhlasu MAFRA, a. s. zakázáno. Provozovatelem serveru iDNES.cz je MAFRA, a. s. IČ: 45313351.